Ügyszám: 463/P/2009-3.

[…] részére

Tisztelt Uram!

Az Adatvédelmi Biztos Irodájához 2008. február 12-én beadványt küldött, amelyben sérelmesnek tartotta, hogy biztosítója egy káresemény kapcsán általános érvényű orvosi titoktartás alól feloldó nyilatkozat aláírására kérte Önt.

Az Ön által felvetett probléma nem ismeretlen hivatalom előtt, a korábbi adatvédelmi biztosok is számtalan esetben folytattak vizsgálatot a biztosítók adatkezelésével kapcsolatosan. Az úgynevezett „orvosi felmentvény" tartalmát illetően álláspontom a következő:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény a továbbiakban: Avtv.) értelmében személyes adatot kezelni csak megfelelő jogalappal (az érintett hozzájárulása vagy törvény felhatalmazása alapján), és a célhoz kötöttség követelményének megfelelően lehet.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 540. § (1) alapján a biztosított a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyeket ismert vagy ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott, a valóságnak megfelelő válaszokkal a fél közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása egymagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését.

(2) A felek megállapodhatnak, hogy a biztosított és a szerződő fél a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását megfelelő határidőn belül köteles legyen a biztosítónak írásban bejelenteni.

(3) A közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító a szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.

A szerződést megelőző tárgyalások – ajánlattétel – során a biztosító tehát indokoltan kérheti azoknak az információknak az összességét, amelyek a kötendő biztosítás szempontjából jelentőséggel bírnak.

A biztosító társaságok adatkezelésének feltételeit a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (továbbiakban Bit.) tartalmazza, amelynek 154. §-a szerint az ügyfél egészségi állapotával összefüggő adatokat a biztosító a 155. § (1) bekezdésében meghatározott célokból, az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről szóló 1997. évi XLVII. törvény rendelkezései szerint, kizárólag az érintett írásbeli hozzájárulásával kezelheti.

A Bit. 155. § (1) bekezdése szerint a biztosító, a biztosításközvetítő és a biztosítási szaktanácsadó ügyfeleinek azon biztosítási titkait jogosult kezelni, amelyek a biztosítási szerződéssel, annak létrejöttével, nyilvántartásával, a szolgáltatással összefüggnek. Az adatkezelés célja csak a biztosítási szerződés megkötéséhez, módosításához, állományban tartásához, a biztosítási szerződésből származó követelések megítéléséhez szükséges, vagy az e törvény által meghatározott egyéb cél lehet.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott céltól eltérő célból végzett adatkezelést a biztosító, a biztosításközvetítő és a biztosítási szaktanácsadó csak az ügyfél előzetes hozzájárulásával végezhet. A hozzájárulás megtagadása miatt az ügyfelet nem érheti hátrány és annak megadása esetén részére nem nyújtható előny.

Az Avtv. 5. §-a értelmében az adatkezelőknek a célhoz kötöttség követelményének megfelelően kell eljárni. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie e célnak. Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig. Ez az elv minden adatkezelőre nézve, így a biztosító társaságokra is kötelező.

Az idézett jogszabályhelyek és elv alapján ítélendő meg, hogy a biztosító adatkérése indokolt-e, nincs ugyanis olyan jogszabály, amely tételesen felsorolná azokat az adatokat, amelyeket a biztosító a biztosítási szerződés megkötése előtt ügyfelétől kérhet, ugyanakkor a szolgáltatandó adatok körének határait a Ptk., az Avtv., valamint a célhoz kötött adatkezelés elve kijelöli. Amennyiben a biztosító olyan egészségügyi adatokat is tárol, amelyek a biztosítási esemény bekövetkezését nem befolyásolják, cél nélkül kezel adatokat, ezáltal jogellenes adatkezelést végez. A felelősség ebben az esetben az adatkezelőt terheli.

Egészségügyi adatok kezelésére a biztosítók orvosi titoktartás alól felmentő nyilatkozat, más néven orvosi felmentvény birtokában jogosultak. Az ügyfél által aláírt nyilatkozat tartalmát illetően a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete és az Adatvédelmi Biztos Irodája 2007-ben egyeztette szakmai álláspontját. A konzultáció során a Felügyelet az életbiztosítók által alkalmazandó orvosi felmentvényre konkrét szövegjavaslatot dolgozott ki, melyet megküldött az adatvédelmi biztosnak. A biztos véleményében kifejtette, hogy tisztességesebb megoldásnak tartaná, ha a biztosított az orvosi titoktartás alóli felmentvényében arra adna felhatalmazást, hogy a kezelőorvosa ne közvetlenül a biztosítótársaságnak, hanem a vele szerződéses viszonyban álló és az egészségügyi adatok analizálásához szakképesítéssel rendelkező orvosnak/egészségügyi intézménynek adja át egészségügyi adatait. A feldolgozást követően a biztosító társaság már csak a feldolgozott és nem a „nyers" egészségügyi adatokhoz férne hozzá.

A konzultáció eredményeként megszületett szövegjavaslatot a Felügyelet honlapján közlemény formájában tette közzé, mely a következő:

"*A biztosított felhatalmazza a biztosítót, hogy az egészségi állapotára vonatkozó, a biztosítási szerződés megkötésével, módosításával, állományban tartásával**, a biztosítási szerződésből** **származó** **követelések** **megítélésével** **közvetlenül** **összefüggő,** **azokhoz** **elengedhetetlenül szükséges adatokat** a biztosító beszerezze és nyilvántartsa, és ebben a körben felhasználja, illetve a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény 157. § (1) és*

(6)-(7) bekezdésében, valamint a 159. § (1) bekezdésében meghatározott egyéb célok körében az arra jogosultak számára továbbítsa. Egyúttal a biztosított felmenti az ezen adatokat jogszabályi felhatalmazás alapján nyilvántartó személyeket (pl. háziorvos) és szervezeteket (pl. társadalombiztosítási szerv) a titoktartási kötelezettségük alól.

A biztosító az egészségügyi állapottal közvetlenül összefüggő, általa kezelt adatokat a biztosítási jogviszony fennállásának idején, valamint azon időtartam alatt kezelheti, ameddig a biztosítási jogviszonnyal kapcsolatban igény érvényesíthető. A biztosító köteles törölni minden olyan, ügyfeleivel, volt ügyfeleivel vagy létre nem jött szerződéssel kapcsolatos, az egészségügyi állapottal közvetlenül összefüggő adatot, amelynek kezelése esetében az adatkezelési cél megszűnt vagy amelynek kezeléséhez az érintett hozzájárulása nem áll rendelkezésre, illetve amelynek kezeléséhez nincs törvényi jogalap. A biztosító köteles a tudomására jutott adatokat biztosítási titokként kezelni, és e titkot időbeli korlátozás nélkül megtartani."

A Felügyelet ajánlásának kötelező ereje nincs, a közleményben mégis nyilvánvalóvá tette, hogy az abban foglaltak megvalósulását a helyszíni ellenőrzések során figyelembe fogja venni.

Ön beadványában aggályosnak tartotta az angol nyelvű orvosi felmentvény tartalmát. Fentiek értelmében jogszerűnek az a felmentvény tekinthető, amely alapján a biztosító a biztosítási szerződésből származó követelések megítélésével közvetlenül összefüggő, azokhoz elengedhetetlenül szükséges adatok megismerésére kap felhatalmazást. A konkrét eset megítéléséhez nem áll rendelkezésemre elegendő információ; általánosságban azonban kijelenthető, hogy minden olyan esetben, amikor az adatkérés nem korlátozódik a biztosítási szerződésből származó követelések megítélésével közvetlenül összefüggő adatkörre, túl széleskörű az adatkezelés. Ugyanakkor a fent idézett Bit. 155. § (2) bekezdése értelmében az ügyfél előzetes hozzájárulásával más célból is végezhet adatkezelést, a hozzájárulás megtagadása miatt azonban nem érheti hátrány az ügyfelet.

Amennyiben kívánja, hogy ügyében vizsgálatot folytassak le, szíveskedjen beadványát kiegészíteni a biztosítási szerződés másolatával, és tájékoztasson arról, hogy tiltakozása nyomán kapott-e lehetőséget magyar nyelvű, kérésének megfelelően szűkebb tartalmú orvosi felmentvény aláírására kárigényének érvényesítése céljából. Kérem továbbá, küldjön egy hozzájáruló nyilatkozatot, melyben beleegyezését adja a vizsgálat lefolytatásához szükséges adatainak a […] Kft. felé történő átadásához, ugyanis a pontos tényállás megállapítása érdekében módomban áll felvilágosítást kérni az adatkezelőtől, ehhez azonban fel kell fednem az Ön kilétét.

Budapest, 2009. március 27.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András